

Dezvoltarea durabilă în Uniunea Europeană

Raportul de monitorizare pentru anul 2011 a Strategiei de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene

Sinteză

Sinteza

Dezvoltarea durabilă este un obiectiv fundamental și amplu al Uniunii Europene, având ca scop îmbunătățirea continuă a calității vieții și bunăstării pentru generațiile prezente și viitoare, prin crearea unei legături între dezvoltarea economică, protecția mediului și justiția socială.

Strategia de dezvoltare durabilă a UE din 2006 (SDD a UE) descrie modul în care UE va răspunde, mai eficient, provocărilor dezvoltării durabile. Obiectivul general constă în îmbunătățirea continuă a calității vieții cetățenilor prin comunități durabile, capabile să gestioneze și să utilizeze eficient resursele și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială al economiei, astfel încât să se asigure prosperitatea, protecția mediului și coeziunea socială.

Obiectivul general al SDD a UE este îmbunătățirea calității vieții

Măsurarea progresului către dezvoltarea durabilă face parte din SDD a UE iar Eurostat are sarcina de a întocmi, o dată la doi ani, un raport de monitorizare bazat pe un set de indicatori ai dezvoltării durabile (IDD). Până în prezent, Eurostat a publicat trei rapoarte de monitorizare, în 2005, 2007 și 2009. Acest al patrulea raport prezintă progresele înregistrate în privința punerii în aplicare a obiectivelor strategiei, precum și în privința principalelor provocări.

Utilizarea indicatorilor pentru măsurarea progreselor face parte integrantă a strategiei

SDD definește obiective și scopuri, care vizează plasarea Uniunii Europene pe calea dezvoltării durabile. Având în vedere aceste obiective și scopuri, prezentul raport oferă o evaluare cantitativă a căii urmate de UE, după cum rezultă din evoluția IDD ai UE.

Prezentul raport evaluează progresele înregistrate în realizarea obiectivelor SDD a UE

Uniunea Europeană urmează, deja, calea dezvoltării durabile?

Prezentul raport nu urmărește să ofere o evaluare absolută a durabilității UE, întrucât nu există niciun consens politic sau științific cu privire la ceea ce ar trebui să fie considerat drept durabilitate sau cu privire la nivelurile optime ale multora dintre indicatorii prezentați în cele ce urmează. Raportul urmărește, mai degrabă, evaluarea progreselor către realizarea obiectivelor SDD a UE, care sunt menite să orienteze Uniunea Europeană către ceea ce s-a definit, în mod implicit, drept calea spre dezvoltarea durabilă. Astfel, prezentul raport evaluează dacă UE evoluează în direcția corectă, având în vedere aceste obiective și scopuri. Astfel, evaluarea pune accentul mai mult pe „dezvoltare durabilă” decât pe „durabilitate”¹.

Pentru a evalua dacă s-au înregistrat progrese în direcția dezvoltării durabile, ar putea fi interesantă o comparație a rezultatelor evaluării tendințelor indicatorilor cheie, astfel cum apar în prezentul raport, cu cele din raportul din 2009². Totuși, doi factori îngreunează această comparație. În primul rând, imaginea este complicată de efectele perturbatoare ale crizei economice și financiare din perioada care a început în 2007. Următoarea secțiune din prezentul capitol încearcă să descrie unele dintre aceste impacturi. În al doilea rând, există mai multe diferențe între seturile de date, obiectivele și

¹ Conceptul de dezvoltare durabilă trebuie diferențiat de cel de durabilitate. „Durabilitatea” este proprietatea unui sistem, prin care acesta este menținut într-o anumită stare de-a lungul timpului. Conceptul de dezvoltare durabilă se referă la un proces care implică schimbări sau dezvoltare. Strategia urmărește „realizarea unei îmbunătățiri continue a calității vieții”, iar accentul se pune, astfel, pe susținerea procesului de îmbunătățire a bunăstării oamenilor. Dezvoltarea durabilă reprezintă mai puțin o căutare a unui echilibru stabil, fiind un concept dinamic, care recunoaște că schimbările sunt inerente societăților umane.

² Eurostat, *Dezvoltarea durabilă în Uniunea Europeană: Raportul de monitorizare pe anul 2009 a Strategiei de dezvoltare durabilă a UE*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2009.

metodologiile de evaluare utilizate în cele două rapoarte. În scopul compensării acestor diferențe, evaluările raportului precedent au fost revizuite în conformitate cu seturile de date și cu metodologiile utilizate în raportul actual și sunt prezentate în tabelul 1, împreună cu evaluările originale din 2009 și cu cele din prezentul raport.

Tabelul 1: Comparație între evaluările indicatorilor cheie din 2009 și din această ediție³

Tema IDD	Indicator cheie	Raportul pentru 2009	Evaluarea revizuită pentru 2009	Raportul actual
Dezvoltarea socioeconomică	PIB-ul real pe cap de locuitor			
Consumul și producția durabile	Productivitatea resurselor			
Incluziunea socială	Riscul de sărăcie sau excluziune socială			
Schimbările demografice	Rata de ocupare a a persoanelor vârstnice			
Sănătatea publică	Speranța de viață și ani de viață sănătoasă			
Schimbările climatice și energia	Emisii de gaze cu efect de seră			
	Consumul de energie din surse regenerabile			
Transportul durabil	Consumul de energie în transporturi, în raport cu PIB-ul			
Resursele naturale	Abundența populațiilor de păsări comune			
	Conservarea stocurilor de pește			
Parteneriatul global	Asistență oficială pentru dezvoltare			
Buna guvernanță	[Niciun indicator cheie]	:	:	:

Deși doar doi dintre cei unsprezece indicatori cheie prezintă același rezultat de evaluare în ambele rapoarte (speranța de viață din tema „sănătate publică” și indicatorul privind păsările comune din tema „resurse naturale”), dacă, în 2009, ar fi fost utilizate seturile de date, obiectivele și metodologia de evaluare actuale, evaluarea a șase indicatori ar fi fost identică în ambele rapoarte. Pe lângă cei doi indicatori deja menționați, aceștia includ cei doi indicatori „de decuplare” (productivitatea resurselor și consumul de energie în transporturi în raport cu PIB-ul), consumul de energie din surse regenerabile și conservarea stocurilor de pește.

Prin urmare, au survenit schimbări reale considerabile, în cazul ultimilor cinci indicatori rămași. Situația a devenit mai puțin favorabilă pentru doi indicatori dintre cei rămași: PIB-ul real pe cap de locuitor și rata de ocupare a persoanelor vârstnice. Pe de altă parte, situația s-a îmbunătățit în cazul a trei indicatori: riscul de sărăcie sau excluziune socială, emisiile de gaze cu efect de seră și asistența oficială pentru dezvoltare. Conform celor menționate în secțiunea următoare, criza economică și financiară a intervenit în mai multe dintre aceste schimbări.

Pe ansamblu, circumstanțele subliniate mai sus îngreunează evaluarea eventualelor progrese înregistrate de la raportul pe 2009 încoace. Totuși, având în vedere faptul că aproape jumătate dintre indicatorii cheie evoluează într-o direcție moderat nefavorabilă, încă nu se poate concluziona că Uniunea Europeană s-ar afla pe calea dezvoltării durabile.

Impacturile crizei economice și financiare globale

Ca urmare a crizei economice și financiare globale care a început la sfârșitul anului 2007, UE a intrat în recesiune, în cursul anului 2008⁴. La mijlocul anului 2011, atunci când prezentul raport era în curs

³ O explicație a metodei de evaluare și a semnificației simbolurilor meteorologice este prezentată în introducere.

de finalizare, economia UE încă înregistra doar o creștere lentă. Impactul acestor evenimente a fost puternic și depășește domeniul economiei, afectând multe dintre aspectele vizate de indicatorii prezentați în această publicație. Această secțiune prezintă o sinteză succintă a domeniilor afectate în perioada care a început în 2007 și, cuprinde, în cazurile în care a fost posibil, și anul 2010. Deși nu este clar în acest moment, unele dintre consecințe, precum nivelurile reduse ale investițiilor, ar putea avea efecte pe termen lung și efecte colaterale persistente, care vor deveni vizibile doar în rapoartele ulterioare.

Problemele legate de lichiditățile din sectorul bancar, care au s-au manifestat începând cu 2007, au dus la o restricționare a creditării și o scădere a prețurilor activelor, contribuind la reducerea cererii consumatorilor (reflectedă în indicatorul „cheltuielile gospodăriilor”), creșterea „economii gospodăriilor”, diminuarea „investițiilor” întreprinderilor și gospodăriilor, reducerea comerțului internațional (reflectedă în indicatorul „importurile din țările în curs de dezvoltare”) și o scădere a „PIB-ului real pe cap de locuitor”. Nivelurile „datoriei publice” au crescut substanțial. „Ocuparea” a scăzut, în special în rândul tinerilor, iar bărbații au fost afectați mai puternic decât femeile („rata de ocuparea femeilor”). Tendința de creștere a „ratei de ocupare a persoanelor vârstnice” s-a încetinit. Din cauza concentrării forței de muncă și a schimbării programului de lucru, „productivitatea muncii” a scăzut. Pe de altă parte, „cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare” au crescut, întrucât anumite țări au crescut cheltuielile, în tentativa de a sprijini relansarea economică și creșterea pe termen mai lung. Drept răspuns la scăderea cererii, producția industrială a scăzut, de asemenea, astfel cum reiese din exemplul „producția de substanțe chimice toxice”.

Creșterea „șomajului” și a „șomajului pe termen lung” a avut impacturi sociale. Deși „riscul general de sărăcie” s-a diminuat, acesta a crescut pentru grupa de vârstă 25 – 49 de ani, precum și, ușor, pentru grupa 18 – 24 de ani. „Intensitatea sărăciei” a crescut, de asemenea, la fel cum a crescut și numărul „sinuciderilor”, în special în rândul bărbaților și al persoanelor de vârstă medie. „Rata brută a migrației nete” a scăzut, de asemenea, probabil ca o reacție la dificultatea de a găsi un loc de muncă în UE. În ceea ce privește combaterea sărăciei globale, „finanțarea pentru țările în curs de dezvoltare” a scăzut, din cauza fluxurilor reduse nu atât din partea donatorilor privați, mai curând decât din partea surselor oficiale sau a ONG-urilor.

Cererea de energie („consumul final de energie”) a scăzut în paralel cu PIB-ul. Această scădere a consumului a determinat o stabilizare a „dependenței de energie” a UE, întrerupând tendința îndelungată de creștere a dependenței. „Emisiile de gaze cu efect de seră” și „emisiile atmosferice” de poluanți, care erau deja în scădere, au scăzut și mai rapid.

Transportul de mărfuri a scăzut mai rapid decât PIB-ul (scădere reflectată de indicatorul „volumul transportului de mărfuri în raport cu PIB-ul”). Totuși, probabil din cauza unei scăderi mai lente a transportului de pasageri, consumul de energie din transporturi a scăzut mai puțin decât PIB-ul („consumul de energie în transport în raport cu PIB-ul”). „Emisiile de gaze cu efect de seră din transporturi” au scăzut, iar „emisiile de oxizi de azot (NO_x) din transporturi” și „emisiile de particule în suspensie din transporturi” au scăzut mai rapid decât în anii anteriori. Numărul „persoanelor decedate în accidente rutiere” a scăzut, de asemenea, probabil drept rezultat al volumelor mai scăzute ale traficului.

Reacția publică la criză și modul în care aceasta a fost gestionată sunt reflectate în scăderea „încrederii cetățenilor în instituțiile UE” și în „prezența la vot în alegerile naționale”.

Progresul către dezvoltarea durabilă din Uniunea Europeană

Din cei peste 100 de indicatori prezentați în acest raport, unsprezece au fost identificați drept indicatori cheie. Aceștia au ca scop prezentarea unei imagini de ansamblu, în ceea ce privește progresul realizat de UE pe calea dezvoltării durabile, în termenii obiectivelor definite în SDD a UE. O evaluare a

⁴ Pentru o analiză mai aprofundată a crizei, consultați: [Comisia Europeană, Criza Economică în Europa: Cauze, consecințe și răspunsuri, Economia europeană, nr. 7, 2009.](#)

progresului începând cu anul 2000, pe baza acestor indicatori cheie, indică o imagine relativ complexă.

Tabelul 2: Evaluarea schimbărilor aduse indicatorilor cheie (UE-27, începând cu 2000)⁵

Tema IDD	Indicator de cheie	Evaluarea modificărilor în UE-27
Dezvoltarea socioeconomică	PIB-ul real pe cap de locuitor	
Consumul și producția durabilă	Productivitatea resurselor	
Incluziunea socială	Riscul de sărăcie sau excluziune socială	
Schimbările demografice	Rata de ocupare a persoanelor vârstnice	
Sănătatea publică	Speranța de viață și ani de viață sănătoasă (**)	
Schimbările climatice și energia	Emisii de gaze cu efect de seră	
	Consumul de energie din surse regenerabile (***)	
Transportul durabil	Consumul de energie în transporturi în raport cu PIB-ul	
Resursele naturale	Abundența populațiilor de păsări comune (****)	
	Conservarea stocurilor de pește	
Parteneriatul global	Asistență oficială pentru dezvoltare	
Buna guvernanță	[Niciun indicator cheie]	:

(*) Din 2005.

(**) Din 2002.

(***) Din 2006.

(****) Agregat UE, bazat pe 19 state membre.

Schimbări clar favorabile

Pot fi considerate favorabile evoluțiile recente în privința indicatorului cheie al temei „incluziunea socială”, un număr din ce în ce mai redus de persoane **fiind amenințate de sărăcie sau de excluziune socială**. Între 2008 și 2009, numărul persoanelor amenințate de sărăcie sau excluziune socială s-a redus cu aproximativ 2 milioane.

Schimbările pot fi evaluate, de asemenea, drept clar favorabile pentru doi indicatori cheie asociați „schimbărilor climatice și energiei”. Între 2000 și 2009, **emisiile de gaze cu efect de seră** din UE au scăzut considerabil, făcând posibilă îndeplinirea atât a angajamentelor de la Kyoto ale UE15 (referitoare la o reducere de 8% până în 2008 – 2012), cât și a obiectivului UE27 de reducere a emisiilor cu 20% până în 2020, comparativ cu nivelurile din 1990. Datorită schimbărilor metodologice, datele pentru cel de-al doilea indicator cheie – **consumul de energie din surse regenerabile** –sunt disponibile doar pentru perioada 2006 – 2008. Totuși, dacă ritmul actual al schimbărilor din această scurtă perioadă poate fi menținut, UE își va îndeplini, probabil, obiectivul de atingere a unei ponderi de 20% energie din surse regenerabile din consumul final brut stabilit pentru 2020.

Între 2008 și 2009, numărul persoanelor amenințate de sărăcie sau excluziune socială s-a redus cu circa 2 milioane

Este posibil ca obiectivele orizontului 2020 în cazul celor doi indicatori cheie „schimbări climatice și energie” să fie atinse

Schimbări moderat favorabile

⁵ O explicație a metodei de evaluare și a semnificației simbolurilor meteorologice este prezentată în introducere.

Schimbări moderat favorabile pot fi observate în ceea ce privește indicatorii cheie asociați „dezvoltării socioeconomice” și „sănătății publice”, precum și în ceea ce privește unul dintre cei doi indicatori cheie pentru „resurse naturale”.

În cazul „dezvoltării socioeconomice”, indicatorul cheie „**PIB-ul real pe cap de locuitor**” a crescut în medie cu 0,9% anual între 2000 și 2010, deși criza economică și recesiunea ulterioară din 2009 au determinat scăderea acestuia până aproape de nivelul din 2005. S-a înregistrat o creștere lentă, în cursul anului 2010, pe ansamblul UE, iar la jumătatea anului 2011, când prezentul raport era în curs de finalizare, economia UE înregistra doar o creștere lentă.

În ceea ce privește „sănătatea publică”, datele privind **speranța de viață** în UE indică un oarecare progres în ceea ce privește prelungirea duratei de viață a populației UE. Se estimează că o fată născută în 2008 va trăi, în medie, 82,4 ani, iar un băiat, 76,4 ani.

Datele privind **abundența populațiilor de păsări comune**, unul dintre indicatorii cheie ai temei „resurse naturale”, arată că indicii pentru toate păsările comune a crescut ușor, deși numărul de păsări de fermă a cunoscut o evoluție nefavorabilă între 2000 și 2008.

Schimbări moderat nefavorabile

Cinci dintre cei unsprezece indicatori cheie ai setului SDD a UE indică schimbări moderat nefavorabile, inclusiv cei asociați „consumului și producției durabile”, „schimbărilor demografice”, „transportului durabil” și „parteneriatului global”, precum și unul dintre cei doi indicatori cheie ai temei „resurse naturale”.

Indicatorul cheie pentru „consumul și producția durabile” arată o tendință moderat nefavorabilă pentru perioada cuprinsă între 2000 și 2007. Deși creșterile înregistrate în **productivitatea resurselor** indică faptul că UE a devenit mai eficientă în privința modului în care își utilizează resursele, cererea de materiale (și presiunile de mediu asociate) au continuat să crească.

În ceea ce privește „schimbările demografice” în UE, **rata de ocupare** a persoanelor vârstnice se afla, până în 2008, pe direcția realizării obiectivului de 50% în 2010. Totuși, ca urmare a crizei, creșterea aproape a încetat în 2009 și 2010, generând o rată de ocupare în muncă de circa 46% în 2010, dar obiectivul nu a fost atins.

În ceea ce privește „productivitatea resurselor”, **consumul de energie în transporturi în raport cu PIB-ul unitar** a înregistrat scăderi moderate între 2000 și 2009. Totuși, în pofida unei scăderi considerabile cauzate de criza din 2009, consumul de energie în transporturi a crescut începând cu anul 2000, deși mult mai lent decât economia. Decuplarea consumului de energie în transporturi față de dezvoltarea economică este aproape inexistentă.

În ceea ce privește **conservarea stocurilor de pește**, unul dintre cei doi indicatori cheie ai temei „resurse naturale”, capturile totale de pește care depășesc limitele biologice sigure, au atins aproape 24% în 2009. Deși aceasta ar putea fi considerată o îmbunătățire în raport cu procentul de circa 37% din 2000, capturile totale de pește au continuat să depășească cu mult nivelurile de exploatare durabilă.

În ceea ce privește angajamentele internaționale ale UE, procentul din Venitul Național Brut (VNB) cheltuit de UE pentru **asistența oficială pentru**

Schimbări moderat favorabile pentru indicatorii „PIB-ul real pe cap de locuitor”,

„speranța de viață” și „indicele privind păsările comune”

Aproape jumătate dintre indicatorii cheie arată tendințe moderat nefavorabile.

Productivitatea resurselor a crescut, însă a crescut și consumul de materiale.

UE nu a atins obiectivul de 50% privind rata de ocupare a lucrătorilor vârstnici, stabilit pentru 2010.

Decuplarea consumului de energie în transport față de dezvoltarea economică este aproape inexistentă.

Capturile de pește din Atlanticul de Nord-Est depășesc în continuare nivelurile sustenabile de exploatare

dezvoltare acordată țărilor în curs de dezvoltare a rămas aproape stabil între 2005 și 2010, la aproximativ 0,4% din VNB. Prin urmare, UE nu și-a atins obiectivul intermediar de 0,56% stabilit pentru 2010, nici nu se află pe calea atingerii obiectivului de alocare a 0,7% din VNB-ul său asistenței oficiale pentru dezvoltare, până în 2015. Totuși, trebuie remarcat faptul că mulți alți indicatori ai temei „parteneriatul global” înregistrează tendințe mult mai favorabile.

UE nu se află pe calea atingerii obiectivului său privind asistența oficială pentru dezvoltare de 0,7% din VNB, până în 2015

Schimbări clar nefavorabile

Niciun indicator cheie nu prezintă modificări clar nefavorabile – ceea ce sugerează că Uniunea Europeană a înregistrat anumite progrese pe calea dezvoltării durabile. Totuși, urmărind indicatorii suplimentari din cadrul temelor individuale din cadrul SDD a UE, o serie de schimbări clar nefavorabile încă persistă, iar imaginea de ansamblu poate fi mai puțin pozitivă decât impresia lăsată după analiza individuală a indicatorilor cheie.

• Niciun indicator cheie

Tema „buna guvernare” nu cuprinde niciun indicator cheie, deoarece niciun indicator nu a fost considerat suficient de solid și cu relevanță pentru politici pentru a oferi o imagine de ansamblu, cuprinzătoare, a conceptului de bună guvernare.

Prezentare detaliată a principalelor schimbări

În timp ce indicatorii cheie oferă o imagine a stadiului progresului luând în raport cu provocările cheie ale SDD a UE, pentru o imagine mai nuanțată și mai completă este necesar să se analizeze, temă cu temă, progresul arătat de indicatori.

Dezvoltarea socioeconomică

Multe dintre tendințele pe termen lung din tema „dezvoltarea socioeconomică” au fost influențate, fie pozitiv, fie negativ, de recenta criză economică și financiară globală. Astfel, tendințele s-au deteriorat, pe termen scurt, în special în privința investițiilor, a ocupării și șomajului, precum și în privința PIB-ului real, pe cap de locuitor, și a productivității muncii, chiar dacă ultimele două au început să crească din nou. Pe de altă parte, s-au înregistrat îmbunătățiri privind cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare și intensitatea energetică și, pentru o perioadă foarte scurtă de timp, economiile gospodăriilor.

Tabelul 3: Evaluarea schimbărilor aduse temei „dezvoltare socioeconomică” (UE-27, începând cu 2000)

Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
PIB-ul real pe cap de locuitor	Investiții	Dezvoltarea economică Disparități regionale privind PIB-ul Economiiile gospodăriilor
		Competitivitatea, inovarea și ecoeficiența Cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare Intensitatea energetică
	Productivitatea muncii	Ocuparea Rata de ocupare a femeilor Disparități regionale privind ocuparea Șomajul
		Ocuparea

Indicator cheie

Între anii 2000 și 2010, PIB-ul real pe cap de locuitor, pe ansamblul UE, a crescut în medie cu aproximativ 0,9% anual, însă există mari variații în privința ratei de creștere la nivel UE. Pe parcursul avântului economic din perioada 2003 -2007, ratele de creștere s-au ridicat la 2,7%, deși în mai multe țări est-europene ritmul de creștere a fost mult mai rapid. Totuși, ca reacție la criza economică, PIB-ul pe cap de locuitor a încetat să mai crească în 2008 și a scăzut brusc cu 4,6% în 2009. Cele mai afectate de criză au fost statele membre est-europene, care avuseseră cel mai mare ritm de creștere. O creștere lentă a fost înregistrată, pe ansamblul UE și în majoritatea statelor membre, în cursul anului 2010, deși Irlanda, Grecia, Spania și România au înregistrat o creștere negativă.

O perioadă de creștere economică rapidă a fost întreruptă din cauza crizei financiare

Creștere lentă în 2010

Dezvoltarea economică

În perioada 2000-2009, proporția investițiilor în PIB a urmat ciclul economic (în special datorită investițiilor efectuate de întreprinderi). După ce a atins un vârf de 21,7% în 2007, a scăzut în 2008 și 2009 la un nivel de 19,4%, în principal din cauza unei reduceri a investițiilor întreprinderilor, ca urmare a crizei economice.

Investițiile au rămas relativ stabile, exprimate ca pondere din PIB

Disparitățile regionale, în ceea ce privește PIB-ul, în cadrul UE, s-au redus de la 35,5% la 32,7%, în perioada 2000-2007. Împreună cu reducerea disparităților regionale privind ocuparea, aceasta sugerează un grad tot mai ridicat de convergență a regiunilor UE. Dispersia PIB-ului pe regiuni în interiorul țărilor a rămas ridicată, în special în statele membre est-europene, unde tranziția rapidă la economia de piață a generat o distribuție a bunăstării din ce în ce mai inegală.

Diferențele între regiuni în ceea ce privește activitatea economică s-au diminuat

În cea mai mare parte a perioadei 2000 – 2010, economiile gospodăriilor ca pondere din venitul disponibil în UE au scăzut în ritm constant; totuși, acestea au crescut ușor în 2008 și considerabil în 2009, ca urmare a crizei financiare. În 2010, nivelul economiilor gospodăriilor a scăzut din nou, până aproape de nivelurile din 2004. Diferențele dintre statele membre rămân semnificative.

Rata economiilor a înregistrat o creștere, drept răspuns la criza economică

Inovarea, competitivitatea și ecoeficiența

Productivitatea muncii în UE a crescut în medie cu 1,1% anual între 2000 și 2010. Deși a crescut cu peste 1,7% sau 1,8% anual timp de mai mulți ani, în principal datorită faptului că statele membre est-europene și-au redus decalajul față de celelalte state membre, productivitatea muncii a început să scadă în 2008, iar în 2009 a scăzut cu 1,2%. În 2010, aceasta a crescut cu 1,6%.

Productivitatea muncii și-a încetinit ritmul odată cu criza

În cea mai mare parte a perioadei 2000 – 2009, ponderea cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare în PIB a rămas destul de stabilă, pe ansamblul UE, între 1,8 și 1,9%. În 2008 și 2009, cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare au crescut ușor.

Cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare rămân în urma obiectivului.

Între 2000 și 2009 intensitatea energetică a EU a fost în scădere constantă, în anumiți ani cu peste 2,5%, ceea ce a dus la o decuplare absolută a consumului intern brut de energie de creșterea PIB-ului.

Decuplarea absolută a consumului de energie de creșterea economică

Ocuparea forței de muncă

Ocuparea, la nivel UE, a crescut de la 66,6% în 2000 la 70,4% în 2008, dar a scăzut din nou la 68,6% în 2010. Bărbații, persoanele tinere și persoanele cu un nivel scăzut de instruire au fost cele mai afectate.

Progresele în direcția realizării obiectivului de

În perioada 2000 – 2010, rata de ocupare a femeilor a crescut constant de la 57,3% la 62,1%, ceea ce a determinat reducerea disparității salariale de gen. Continuă să persiste diferențe considerabile între statele membre.

75% privind ocuparea au fost împiedicate de criza economică

Disparitățile regionale privind rata de ocupare s-au redus de la 13,0% în 2000 la 11,8% în 2009. S-a înregistrat o îmbunătățire, prin poziția din ce în ce mai stabilă, a femeilor, în economiile regionale.

Disparitatea de gen privind ocuparea și șomajul se reduce

În medie, între 2000 și 2010, șomajul a crescut în UE. Ca urmare a crizei economice din perioada 2003-2007, deși a scăzut până la niveluri reduse, acesta a crescut brusc în 2009 și s-a stabilizat în 2010, la niveluri mai ridicate decât în 2000.

Realizările în combaterea șomajului împiedicate de criza economică

Consumul și producția durabile

Schimbările în privința modelelor de consum și producție începând din 2000 prezintă atât unele tendințe foarte nefavorabile, cât și unele foarte favorabile. Pe de o parte, consumul de materiale și de energie electrică, precum și generarea de deșuri periculoase sunt încă în creștere (atât în termeni absoluți, cât și pe cap de locuitor). Pe de altă parte, consumul final de energie și cantitatea de deșuri neminerale generate în UE s-au redus, iar proporția deșeurilor reciclate sau compostate a crescut. De asemenea, s-au înregistrat reduceri substanțiale ale emisiilor de poluanți atmosferici importanți, precum și progrese ale modelelor de producție, în ceea ce privește dimensiunea ecologică a responsabilității sociale a întreprinderilor, precum și în direcția unor practici agricole mai prietenoase față de mediu.

Tabelul 4: Evaluarea schimbărilor aduse temei „consumul și producția durabile” (UE-27, începând cu 2000)

Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
	Utilizarea resurselor și deșeurile	
	 Deșeurile neminerale (*)	 Consumul intern de materiale Deșeurile periculoase (*) Deșeurile municipale compostate și reciclate Emisiile atmosferice
	Modele de consum	
 Productivitatea resurselor	 Consumul de energie electrică al gospodăriilor	: Numărul persoanelor din gospodăria : Cheltuielile gospodăriilor Consumul final de energie Autoturismele proprietate personală
	Modele de producție	
	 Sisteme de management de mediu (**)	 Etichete ecologice : Zonă care face obiectul angajamentului agro-mediu Agricultură ecologică (***) Indicele densității efectivelor de animale (**) (**)

(*) Din 2004.

(**) Din 2003.

(***) Din 2005.

Indicator cheie

Evoluția productivității resurselor (măsurată ca raport dintre PIB și consumul intern de materiale) a fost moderat nefavorabilă în perioada 2000-2007. Deși creșterea înregistrată în privința productivității resurselor, în perioada 2000-2007, indică faptul că UE a devenit mai eficientă în utilizarea resurselor sale (PIB-ul a crescut într-un ritm mai rapid decât consumul intern de materiale), cererea de materiale (și presiunile de mediu asociate) au continuat să crească. Decuplarea utilizării resurselor de creșterea economică a fost, prin urmare, doar relativă.

Decuplare doar relativă a utilizării resurselor de creșterea economică

Utilizarea resurselor și deșeurile

În perioada cuprinsă între 2000 și 2007, consumul intern de materiale a înregistrat o creștere moderată, în termeni absoluți și pe cap de locuitor,. Aceasta a fost generată de o creștere a extracției interne și a importurilor, determinată de creșterea cererii de minerale.

Consumul de materiale continuă să crească

Generarea deșeurilor indică atât tendințe favorabile, cât și nefavorabile. Pe de o parte, generarea deșeurilor neminerale în UE a scăzut între 2004 și 2008, iar tratarea deșeurilor municipale s-a orientat considerabil către reciclare și compostare între 2000 și 2009. Pe de altă parte, generarea de deșeurii periculoase a crescut considerabil între 2004 și 2008.

Managementul deșeurilor se îmbunătățește, deși deșeurile sunt din ce în ce mai periculoase

Emisiile de oxizi de sulf, oxizi de azot, compuși organici volatili nemetanici și amoniac în atmosferă, generate de om, au scăzut considerabil între 2000 și 2008.

Reducerea emisiilor atmosferice

Modele de consum

Cheltuielile gospodăriilor din UE au crescut constant între 2000 și 2007, dar au scăzut ușor în 2008 și 2009, ca urmare a crizei economice. În paralel, numărul persoanelor din fiecare gospodărie s-a redus, reflectând o tendință continuă de creștere a numărului de gospodării mai mici.

Gospodării mai multe, dar de mai mici dimensiuni, cu cheltuieli în creștere

Între 2000 și 2009, consumul de energie al gospodăriilor a crescut considerabil, însă consumul final de energie s-a redus ușor, ca urmare a crizei economice.

Consumul final de energie a scăzut în 2009

Între 2000 și 2009, numărul de automobile proprietate personală la 1 000 de locuitori era încă în creștere, deși într-un ritm mai lent decât în perioada 1990-2000.

Un număr din ce în ce mai mare de automobile pe șosele

Modele de producție

Întreprinderile europene integrează din ce în ce mai mult, în mod benevol, aspectele sociale și de mediu în operațiunile lor și în interacțiunile cu părțile interesate, ceea ce reprezintă un concept denumit „responsabilitatea socială a întreprinderilor”. Numărul organizațiilor care au pus în aplicare un sistem certificat de management de mediu conform Regulamentului privind sistemul comunitar de management de mediu și audit a crescut considerabil între 2003 și 2010. De asemenea, numărul de licențe UE de utilizare a etichetei ecologice a crescut considerabil între 2000 și 2010, însă cotele de piață ale produselor asociate rămân scăzute.

Creștere a numărului de licențe de utilizare a etichetelor ecologice și a organizațiilor certificate conform unui sistem de management al mediului

În ceea ce privește producția agricolă durabilă în UE, ponderea suprafeței agricole care face obiectul unor angajamente agro-ecologice și ponderea agriculturii ecologice din suprafața agricolă totală au crescut semnificativ până în

2009. De asemenea, numărul de vită mare pe hectar a înregistrat o scădere favorabilă între 2003 și 2007. *Semne de dezintensificare agricolă*

Incluziunea socială

Tendențele observate în legătură cu tema „incluziunea socială” începând cu 2000 sunt, în general, încurajatoare, în special în ceea ce privește reducerea sărăciei. Se remarcă o evoluție, clar favorabilă, în ceea ce privește riscul global de sărăcie sau excluziune socială. Aceasta se reflectă, în special, în numărul de persoane expuse riscului unei deprivări materiale severe și în numărul de persoane care trăiesc în gospodării cu o intensitate a muncii foarte redusă. De asemenea, s-a înregistrat o evoluție, clar favorabilă, în reducerea numărului de persoane adulte cu un nivel scăzut de instruire și în diferențele salariale dintre bărbați și femei (disparitatea salarială de gen). De asemenea, s-a înregistrat o evoluție, moderat favorabilă, în ceea ce privește riscul sărăciei monetare, intensitatea sărăciei, inegalitățile dintre venituri și șomajul pe termen lung. Totuși, au existat și anumite evoluții nefavorabile. Ponderea lucrătorilor săraci a crescut, participarea la învățarea pe tot parcursul vieții s-a diminuat, nefiind îndeplinit obiectivul stabilit pentru 2010, și sunt necesare progrese suplimentare în reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional de către tineri și a numărului elevilor cu abilități de citire reduse.

Tabelul 5: Evaluarea schimbărilor aduse temei „incluziune socială” (UE-27, începând cu 2000)

Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
	Sărăcia financiară și condițiile de trai	
 Riscul sărăciei sau excluderea socială (*)	 Riscul de sărăcie în urma transferurilor sociale (*)	 Intensitatea sărăciei (*)
	 Deprivare materială severă (*)	 Inegalități de venituri (*)
	Accesul pe piața muncii	
	 Gospodării cu o intensitate a muncii foarte scăzută (*)	 Lucrătorii săraci (*)
		 Șomajul pe termen lung
		 Disparitatea salarială de gen (**)
	Educație	
 Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional de către tineri (***)	 Persoane adulte cu un nivel scăzut de instruire	
	 Învățarea pe tot parcursul vieții (***)	
	 Elevi cu abilități de citire reduse	

(*) Din 2005.

(**) Din 2006.

(***) Din 2003.

Indicator cheie

Numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială din UE s-a redus cu aproximativ 2 milioane, între 2008 și 2009. Acest lucru a fost posibil prin reducerea numărului de persoane care sufereau de o deprivare materială severă.

Numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială din UE s-a redus cu circa 2 milioane între 2008 și 2009

Sărăcia monetară și condițiile de viață

Ponderea persoanelor expuse riscului de sărăcie, în urma transferurilor sociale a scăzut nesemnificativ începând cu 2005, însă numărul persoanelor afectate de o deprivare materială severă s-a redus considerabil, iar majoritatea statelor membre urmează această tendință favorabilă. Distanța dintre venitul persoanelor sărace și pragul sărăciei (intensitatea sărăciei) s-a redus ușor, iar inegalitatea dintre venituri s-a redus marginal.

O ușoară scădere a ponderii persoanelor expuse riscului de sărăcie monetară. Mai puțină deprivare materială

Accesul pe piața muncii

Între 2005 și 2009, proporția persoanelor care trăiesc în gospodării cu o intensitate a muncii extrem de redusă a scăzut, pe ansamblul UE și în majoritatea statelor membre. Deși proporția șomajului pe termen lung s-a redus extrem de puțin începând cu anul 2000, proporția persoanelor expuse riscului sărăciei deși sunt angajate (lucrătorii săraci) a crescut între 2005 și 2009. Diferența dintre salariile bărbaților și cele ale femeilor s-a redus considerabil între 2006 și 2009, însă nu în toate statele membre.

Reducere ușoară a șomajului pe termen lung, dar mai mulți lucrători săraci

Educație

Ponderea tinerilor care părăsesc timpuriu sistemul educațional s-a redus în UE, însă sunt încă necesare progrese suplimentare, în vederea realizării obiectivului stabilit pentru 2020. Începând cu anul 2003, s-au înregistrat progrese și în ceea ce privește participarea la învățarea pe tot parcursul vieții, însă obiectivul stabilit pentru 2010 nu a fost atins. Proporția persoanelor adulte cu un nivel scăzut de instruire s-a diminuat constant, iar tendința negativă anterioară, în ceea ce privește elevii cu abilități de citire reduse, s-a inversat în 2009, dar va fi insuficientă pentru realizarea obiectivului stabilit pentru 2010.

O serie de tendințe favorabile, însă obiectivul stabilit pentru 2010 privind învățarea pe tot parcursul vieții nu a fost atins

Schimbările demografice

Indicatorii demografici privind speranța de viață și fertilitatea, precum și cei asociați adecvării veniturilor persoanelor în vârstă, au înregistrat o dezvoltare favorabilă. Cu toate acestea, chiar dacă s-au obținut progrese considerabile, obiectivul privind rata de ocupare a persoanelor vârstnice, stabilit pentru 2010, nu a fost atins. De asemenea, indicatorii care monitorizează sustenabilitatea finanțelor publice au cunoscut o evoluție nefavorabilă. Nivelurile datoriei publice, de exemplu, au crescut, în medie, la nivel UE, de la 62,3% în 2008 la 80% în 2010 și s-au înregistrat doar progrese lente în creșterea vârstei medii de pensionare.

Tabelul 6: Evaluarea schimbărilor aduse temei „schimbările demografice” (UE-27, începând cu 2000)

Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
 Rata de ocupare a persoanelor vârstnice	 Speranța de viață la 65 de ani (bărbați) (*) Speranța de viață la 65 de ani (femei) (*)	Demografie Rata fertilității (*) : Migrație : Populația vârstnică în comparație cu populația de vârstă activă
	Adecvarea veniturilor persoanelor în vârstă	
	 Nivelul veniturilor persoanelor cu vârste peste 65 de ani comparativ cu persoanele cu vârste sub 65 de ani (**)	 Riscul sărăciei pentru persoanele cu vârste de peste 65 de ani (**)
	Sustenabilitatea finanțelor publice	
 Datoria publică	 Vârsta de pensionare (***) : Cheltuielile pentru serviciile de îngrijire a persoanelor în vârstă : Impactul îmbătrânirii asupra cheltuielilor publice	

(*) Din 2002.

(**) Din 2005.

(***) Din 2001.

Indicator cheie

Obiectivul de ocupare a jumătate din persoanele vârstnice nu a fost atins în 2010. Cu toate acestea, participarea persoanelor vârstnice pe piața muncii a crescut în întreaga perioadă, iar aceasta va contribui la atenuarea cererii de cheltuieli pentru pensii.

Deși obiectivul stabilit pentru 2010 nu a fost atins, numărul de persoane vârstnice ocupate a crescut

Demografie

Speranța de viață la 65 de ani a crescut atât pentru bărbați, cât și pentru femei, între 2002 și 2008. Rata reînnoirii populației a crescut, de asemenea, ușor, rămânând, totuși, sub rata înlocuirii. Rata reînnoirii, coroborată cu speranța de viață mai lungă, arată că populația de vârstă activă poate continua să scadă, în raport cu populația pensionată.

Raportul populație activă-populație inactivă poate continua să se reducă, cu posibile consecințe asupra sustenabilității finanțelor publice

Imigrația în UE depășește emigrația, deși a scăzut semnificativ între 2007 și 2009. Ponderea persoanelor vârstnice în populația de vârstă activă a crescut, între 2000 și 2010, de la 23,2% la 25,9%. Se preconizează că aceasta va crește în continuare, atingând mai mult de 50 de persoane în vârstă de 65 de ani sau peste la 100 de persoane de vârstă activă până în 2060. Creșterea proporției persoanelor vârstnice dependente, împreună cu vârstele de pensionare reduse, vor reprezenta o presiune suplimentară asupra finanțelor publice, în funcție de nivelul de finanțare al sistemului de pensii garantate de stat.

Adecvarea veniturilor persoanelor în vârstă

Nivelul veniturilor din pensii ale persoanelor cu vârste între 65 și 74 de ani, în raport cu nivelul veniturilor obținute din câștigurile persoanelor cu vârste între 50 și 59 de ani, a rămas stabil, la 51%, între 2005 și 2009. Riscul de sărăcie pentru persoanele în vârstă de peste 65 de ani s-a redus între 2000 și 2009, după cum s-a

Nivelurile medii ale pensiilor rămân adecvate, iar riscul sărăciei

întâmpilat și la mijlocul anilor 1990.

*s-a diminuat
pentru persoanele
vârstnice*

Sustenabilitatea finanțelor publice

În perioada 2000-2007, s-a reușit reducerea nivelului datoriei publice, până la o valoare imediat sub nivelul de referință al UE de 60% în 2007. După 2007, totuși, de la declanșarea crizei financiare, datoria publică a crescut la niveluri chiar mai ridicate decât cele înregistrate în mijlocul anilor 1990, atingând 80% în 2010.

*Criza economică
actuală exercită o
presiune mare
asupra
sustenabilității
finanțelor publice*

În pofida unei creșteri a ratei de ocupare a lucrătorilor vârstnici (a se vedea indicatorul cheie), rata creșterii vârstei medii de pensionare s-a încetinit, făcând imposibilă atingerea obiectivului stabilit pentru 2010 la Consiliul European de la Barcelona din 2002. Cheltuielile pentru serviciile de îngrijire a persoanelor în vârstă ca procent din PIB, după creșterea dintre 2000 și 2005, s-a diminuat între 2005 și 2007 înainte de a se stabiliza, în 2008, la un nivel mai favorabil, apropiat de cel din 2000.

Atât îmbătrânirea populației, cât și structura sistemelor de protecție socială din statele membre reprezintă presiuni asupra sustenabilității finanțelor publice. Evoluțiile preconizate, în ceea ce privește raportul venit-înlocuire și cheltuielile cu pensiile publice indică impactul potențial, în viitor, al unei populații în curs de îmbătrânire.

Sănătatea publică

Progresele înregistrate în ceea ce privește tema „sănătatea publică”, începând cu 2000, prezintă un tablou, în general, favorabil. Indicatorul cheie arată că, în general, oamenii trăiesc mai mult. Sunt vizibile îmbunătățiri privind reducerea numărului de decese cauzate de bolile cronice, a numărului de sinucideri, reducerea producției de produse chimice toxice, poluării fonice și accidentelor de muncă grave. Pe de altă parte, nu toate persoanele au beneficiat de îmbunătățiri și există încă inegalități importante privind sănătatea și accesul la asistență medicală. De asemenea, continuă să existe provocări asociate factorilor de mediu. Începând din 2000, cetățenii UE au fost mai expuși la ozon, precum și la pulberile în suspensie.

Tabelul 7: Evaluarea schimbărilor aduse temei „sănătatea publică” (UE-27, începând cu 2000)

Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
	Sănătate și inegalități în materie de sănătate	
	 Decese cauzate de boli cronice	 Sinucideri : Nevoi de servicii medicale nesatisfăcute
	Factori determinanți ai sănătății	
 Sperața de viață și anii de viață sănătoasă (*)	 Producția de substanțe chimice toxice (**)	 Expunerea la poluarea atmosferică provocată de pulberile în suspensie Expunerea la poluarea atmosferică provocată de ozon Poluare fonică (***) Accidente de muncă grave

(*) Din 2002, numai pe baza speranței de viață.

(**) Din 2002.

(**) Din 2005.

Indicator cheie

Îmbunătățirea speranței de viață arată că s-au înregistrat progrese în privința promovării unei vieți mai sănătoase și mai lungi pentru cetățenii europeni. Speranța de viață la naștere pentru bărbați și femei a crescut cu 4 și, respectiv, 3 luni pe an, între 2002 și 2008. Se remarcă, de asemenea, că speranța de viață pentru bărbați se apropie de cea pentru femei.

Persoanele din UE au o viață mai lungă, iar distanța dintre bărbați și femei se diminuează

Sănătatea și inegalitățile din domeniul sănătății

Îmbunătățirile din domeniul sănătății sunt vizibile în cazul mai multor indicatori. Rata mortalității cauzate de bolile cronice, care constituie cauza principală a deceselor premature în UE, a scăzut cu 2,0% pe an, între 2000 și 2008, în cazul persoanelor în vârstă de mai puțin de 65 de ani. Pot fi observate îmbunătățiri și în ceea ce privește sănătatea mintală între 2000 și 2008, după cum este reflectată de schimbările înregistrate în rata de sinucideri. Rata globală a sinuciderilor din UE a scăzut anual în medie cu 1,9% în rândul adolescenților și cu 3,6% în rândul persoanelor în vârstă de peste 85 de ani. Excepția este reprezentată de persoanele de vârstă medie, în rândul cărora o creștere a ratei de sinucideri, care a început în 2007, a fost asociată cu șomajul și gradul de îndatorare, rezultate în urma crizei financiare.

Există mai puține decese cauzate de boli cronice sau de sinucideri. Cu toate acestea, criza financiară a făcut victime în rândul persoanelor de vârstă medie.

Între 2005 și 2009, proporția persoanelor care raportau nevoi nesatisfăcute privind asistența medicală a scăzut în rândul persoanelor din toate categoriile de venituri. Cu toate acestea, proporția persoanelor cele mai sărace, care au raportat nevoi nesatisfăcute privind asistența medicală este, încă, de opt ori mai mare decât în cazul categoriei cu veniturile cele mai ridicate.

În pofida îmbunătățirilor, costul tratamentelor medicale încă mai reprezintă un obstacol pentru persoanele cele mai sărace.

Determinanții sănătății

Producția de substanțe chimice toxice din UE a scăzut, în medie, cu 1,8% pe an între 2002 și 2009. Totuși, nu s-a înregistrat nicio schimbare în ponderea acestora în producția globală de substanțe chimice și nicio modificare în privința ponderii celor mai toxice clase de substanțe chimice.

În pofida unei reduceri a producției de substanțe chimice toxice, nu s-a înregistrat o trecere către o toxicitate mai redusă

Expunerea populației urbane la poluarea atmosferică provocată de pulberile în suspensie a scăzut cu 0,4% pe an, însă se află departe de direcția către obiectivul stabilit pentru 2010, iar expunerea la ozon a crescut cu 2,8% pe an, între 2000 și 2008. Totuși, conturarea unor tendințe clare nu este posibilă, întrucât acești indicatori oscilează de la an la an, iar schimbările privind concentrațiile atmosferice sunt adesea consecința unor cauze naturale sau seminaturale, precum incendiile forestiere sau condițiile meteorologice extreme.

Expunerea la poluarea atmosferică nu s-a îmbunătățit simțitor în zonele urbane

Ponderea populației din UE, care declară că este afectată de zgomotul excesiv, a înregistrat o evoluție favorabilă – o scădere, în medie cu 1,5% pe an, în perioada 2005 – 2009.

Mai puține persoane sunt afectate de zgomot, iar numărul accidentelor de muncă grave s-a redus

Eforturile de îmbunătățire a sănătății și securității la locul de muncă au purtat roade în UE. Această îmbunătățire este compatibilă, în esență, cu obiectivul de reducere cu 25% a accidentelor de muncă grave, în perioada 2007 – 2012.

Schimbările climatice și energia

În ceea ce privește majoritatea indicatorilor legați de schimbările climatice și energie, progresul, începând cu anul 2000, a fost relativ satisfăcător, în special în a doua jumătate a deceniului, în timp ce tendințele nefavorabile au continuat numai pentru un număr mic de indicatori. Deși transformarea într-o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon se reflectă deja în anumiți indicatori, economia UE rămâne o mare consumatoare de energie și carbon și majoritatea indicatorilor asociați acestei teme sunt strâns legați de creșterea economică. Prin urmare, este de așteptat ca criza economică să aibă un impact considerabil asupra aspectelor discutate în acest capitol. În ansamblu, schimbările tendințelor din perioada 2008 – 2009 nu reprezintă rezultatul unor schimbări profunde, structurale, ci mai degrabă o întrerupere temporară a unor tendințe pe termen mai lung.

Emisiile de gaze cu efect de seră (GES) în UE-27 s-au redus între 2000 și 2009 și se estimează că acest ritm este suficient pentru atingerea obiectivului de reducere cu 20% până în 2020. UE-15 este, de asemenea, pe cale de a atinge obiectivele Protocolului de la Kyoto de reducere a emisiilor GES cu 8% față de nivelurile din 1990 în perioada de angajament 2008 – 2012. În mod similar, UE este pe cale de a atinge obiectivul unei ponderi de 20% energie din surse regenerabile în cadrul, consumului brut final de energie, până în 2020.

Evoluții favorabile pot fi, de asemenea, observate în ceea ce privește intensitatea gazelor cu efect de seră generate de consumul de energie, utilizarea energiei regenerabile în transporturi și producția combinată de căldură și electricitate. Dimpotrivă, obiectivul pentru 2010, a unei ponderi de 21 % energie din surse regenerabile, din producția de energie electrică, este puțin probabil să fie atins, chiar dacă această pondere a crescut, între 2000 și 2009. Dependența UE de importul de energie⁶ a crescut considerabil, începând cu anul 2000, aproximativ 54% din consumul de energie fiind asigurat din importuri din afara UE. Rata implicită a impozitului pe energie a scăzut din 2000, aspect care contravine obiectivului UE de transfer al sarcinii fiscale de la forța de muncă la utilizarea resurselor.

Tabelul 8: Evaluarea schimbărilor aduse temei „schimbările climatice și energia” (UE-27, începând cu 2000)

Nivelul 1:	Nivelul 2:	Nivelul 3:
 Emisiile de gaze cu efect de seră Consumul de energie din surse regenerabile (*)	: Emisiile de gaze cu efect de seră, pe sectoare Dependența energetică	Schimbările climatice Intensitatea gazelor cu efect de seră generate de consumul de energie : Temperatura medie la suprafața planetei
		Energia Consumul de energie intern brut Generarea de energie electrică din surse regenerabile Consumul de energie regenerabilă în transporturi* Producția combinată de căldură și electricitate Rata implicită a impozitului pe energie

(*) Din 2006.

(**) Din 2004.

Indicatori cheie

Emisiile de gaze cu efect de seră în UE-27 din 2009 au fost cu 17,4% mai scăzute față de nivelurile din 1990, ceea ce sporește probabilitatea îndeplinirii *UE se află pe calea îndeplinirii*

⁶ Combustibilul necesar pentru producerea energiei nucleare nu este luat în considerare, în cadrul importurilor de energie.

obiectivului de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 20% până în 2020. În plus, emisiile de gaze cu efect de seră din UE-15 în 2009 au fost cu 12,7% mai scăzute comparativ cu valoarea de referință din Protocolul de la Kyoto. Astfel, statele din UE-15 vor depăși probabil ținta pe care și-au asumat-o prin angajamentul colectiv de la Kyoto de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 8% în perioada 2008 – 2012.

Din cauza schimbărilor metodologice, datele pentru al doilea indicator cheie „consumul de energie din surse regenerabile” sunt disponibile numai pentru perioada 2006 – 2008. Dacă se menține ritmul actual de schimbare în această perioadă scurtă, UE are toate șansele de a-și realiza obiectivul atingerii unei ponderi a energiei din surse regenerabile de energie de 20% în consumul final brut de energie, stabilit pentru 2020.

Schimbările climatice

Cu câteva excepții notabile, proporțiile emisiilor totale de GES (excluzând buncărele internaționale și exploatarea terenurilor, schimbarea exploatării terenurilor și silvicultura) emise de fiecare dintre principalele categorii de surse în UE-27 s-au schimbat foarte puțin între 1990 și 2009. Principalele schimbări au fost reducerile din industriile prelucrătoare și din construcții (de la 14,8% la 11,5%) și din sectorul proceselor industriale (de la 8,3% la 7%), precum și, în special, creșterea de la 13,8% la 20,2% din transporturi. Schimbările proporțiilor emise de alte categorii au fost minore.

Intensitatea GES a consumului de energie s-a diminuat moderat, între 2000 și 2009, cu toate că într-un ritm mai lent decât în anii 1990. Trecerea la combustibilii cu conținut redus de carbon este principala cauză a acestei reduceri.

Între 2001 și 2010, temperatura medie la suprafața planetei a fost cu 0,46 °C mai mare decât media din anii 1961-1990, ceea ce face din acest deceniu cea mai călduroasă perioadă înregistrată vreodată. Astfel, se continuă tendința evolutivă a temperaturii, întrucât anii 2000 au fost mai călduroși decât anii 1990, care au fost, la rândul lor, mai călduroși decât anii 1980 și deceniile anterioare.

Energia

Dependența UE de importul de energie a rămas constantă pe parcursul anilor 1990, la aproximativ 45%. Cu toate acestea, între 2000 și 2009, dependența energetică a crescut substanțial, ajungând la 53,9% în 2009.

Cererea de energie în UE a înregistrat o scădere ușoară. După o creștere constantă, la începutul anilor 2000, aceasta a scăzut, între 2006 și 2009. În general, consumul descrescător de combustibili solizi a fost compensat prin utilizarea mai largă a gazelor naturale și, în oarecare măsură, a energiilor regenerabile.

Proporția surselor regenerabile de energie în producția de energie electrică a UE a înregistrat o creștere de la 13,8% în 2000 la 16,7% în 2008. În pofida creșterii, este puțin probabil ca UE să atingă obiectivul de 21% stabilit pentru 2010. Dimpotrivă, proporția surselor regenerabile de energie din transporturi a crescut în ritm rapid între 2006 și 2008, atingând un procent de 3,5% din combustibilii pentru transporturi. Dacă rata de creștere actuală ar continua, UE ar atinge obiectivul de 5,75% stabilit pentru 2010. Totuși, ținând seama de faptul că datele

obiectivului privind GES pentru 2020, iar angajamentele de la Kyoto ale UE-15 vor fi probabil îndeplinite. UE este în curs de realizare a obiectivului privind utilizarea surselor regenerabile, în cadrul consumului de energie

În timp ce ponderea emisiilor din industriile prelucrătoare și construcții și din procesele industriale a scăzut, ponderea emisiilor din transporturi a crescut

2001-2010 a fost cel mai călduros deceniu înregistrat vreodată

Importurile UE reprezintă mai mult de jumătate din consumul de energie

Cererea de energie în UE a înregistrat o scădere ușoară începând cu 2000

Este probabil ca UE să nu-și atingă obiectivul privind sursele regenerabile de

acoperă numai trei ani, acest aspect trebuie tratat cu precauție.

Dezvoltarea cogenerării sau a producției combinate de căldură și energie electrică (PCCE), o tehnologie care combină producția de căldură utilă cu generarea de energie electrică, a fost constantă, dar lentă, atingând o pondere de 11,4% din producția brută de energie electrică din 2009.

Rata implicită a impozitului pe energie în UE a scăzut între 2000 și 2009. Această scădere a sarcinii fiscale reale este incompatibilă cu obiectivul UE de transfer al impozitării de la forța de muncă la utilizarea resurselor și consumul de energie, ca instrument al politicilor de promovare a obiectivelor de mediu și a creșterii ocupării forței de muncă.

*energie utilizate
în producția de
energie electrică,
dar este pe cale
de a-și realiza
obiectivul privind
sursele
regenerabile de
energie în
transporturi*

*Progres moderat
privind
cogenerarea*

*Nu s-a realizat
transferul
fiscalității de la
forța de muncă la
energie*

Transportul durabil

În ansamblu, începând cu anul 2000, modificările referitoare la transportul durabil prezintă o imagine oarecum nefavorabilă, în pofida unor tendințe favorabile. Prin urmare, imaginea prezentată în prezentul document este mai puțin dură decât cea prezentată în ediția anterioară a acestui raport, deși acest aspect se datorează mai ales efectului de temperare al crizei economice, a cărei consecință a fost reducerea cererii de transport, dar și a impactului negativ al acesteia.

Reducerile privind consumul de energie și emisiile de gaze cu efect de seră, între 2007 și 2008, reprezintă, mai degrabă, o consecință a crizei economice decât o tendință constantă pe termen lung spre decuplarea absolută. Deși s-au înregistrat progrese în ceea ce privește decuplarea transporturilor și a consumului de energie din transporturi de dezvoltarea economică, decuplarea a fost numai relativă. În plus, nici în transportul de mărfuri, nici în transportul de pasageri nu a avut loc o trecere la metode cu impact mai redus asupra mediului. S-au înregistrat scăderi substanțiale, în ceea ce privește emisiile medii de CO₂, provenite de la autovehiculele noi și, numărul de victime ale accidentelor rutiere. Începând cu 2000, tendința descendentă neîntreruptă, în ceea ce privește emisiile de oxizi de azot și de pulberi în suspensie, chiar s-a accelerat.

Tabelul 9: Evaluarea schimbărilor aduse temei „transportul durabil” (UE-27, începând cu 2000)

Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
 Consumul de energie din transporturi, în raport cu PIB-ul	 Defalcarea modală a transportului de mărfuri Defalcarea modală a transportului de pasageri	Transport și mobilitate
		 Volumul transportului de mărfuri raportat la PIB (*) Volumul transportului de pasageri raportat la PIB Investițiile în infrastructura de transport : Prețurile transportului de pasageri
	Efecte ale transportului	
	 Emisiile de gaze cu efect de seră generate de transporturi	 Media emisiilor de CO ₂ pe km generate de autoturismele noi (***) Emisiile de NO _x generate de transporturi
	 Numărul de persoane decedate în accidente rutiere (**)	 Emisiile de particule generate de transporturi

(*) Din 2004.

(**) Din 2001.

(***) Din 2007.

Indicator cheie

Consumul de energie în transporturi a crescut mai lent decât economia începând cu anul 2000 și, astfel, raportul dintre consumul de energie și PIB a scăzut moderat între 2000 și 2009, indicând o decuplare minoră relativă, între dezvoltarea economică și consumul de energie din transporturi. Totuși, legătura dintre cele două încă este evidentă din scăderea paralelă a consumului de energie odată cu stagnării economice din 2008.

Consumul de energie din transporturi a crescut puțin mai lent decât PIB-ul

Transport și mobilitate

Între anii 2000 și 2009, ponderea modală a transportului rutier intern de mărfuri din UE a crescut la 77,5%, odată cu scăderea ușoară a ponderii transportului feroviar și a transportului pe căi navigabile interioare, în cursul aceleiași perioadă. Aceste schimbări au fost însoțite de creșterea performanței transporturilor (tone-km) între anii 2000 și 2007, performanța transportului de mărfuri începând doar din 2008 să se alinieze creșterii economice mai reduse, determinate de criza economică. Transportul de mărfuri a scăzut mai mult în 2009, permițând prin urmare o decuplare absolută între creșterea economică și transportul de mărfuri în perioada 2000 – 2009.

Pondere crescută a transportului rutier în transportul de mărfuri

Decuplare absolută între transportul de mărfuri și economie

Ponderile modale din transportul de pasageri au rămas oarecum stabile între 2000 și 2008, deși au existat creșteri minore ale transportului cu autoturisme și ale celui feroviar (reprezentând 83,3% și, respectiv, 7,3%, în 2008), pe seama unei ușoare diminuări a ponderii transportului cu autobuze și autocare. Volumele transportului de pasageri din UE au avut o evoluție similară transportului de mărfuri, deși descreșterea de 0,4% în 2008 a fost mai moderată decât cea a transportului de mărfuri, care a scăzut cu 1,4%. Întrucât, în această perioadă, volumul transportului de pasageri a crescut într-un ritm mai scăzut decât PIB-ul, a existat o decuplare relativă între volumele transportului de pasageri și PIB.

Decuplare relativă între transportul de pasageri și PIB

Deși ponderea investițiilor în infrastructura rutieră și aeroportuară a scăzut de la 66% în anul 2000 la 59% în 2003, a crescut la 68% în 2009. Un model opus de

Transportul rutier deține încă cota

dezvoltare a fost remarcat în ceea ce privește ponderea investițiilor în transportul feroviar, transportul pe căi navigabile interioare și porturile maritime, care au scăzut de la 34%, la 32%, în cursul aceleiași perioade.

majoritară din investițiile în infrastructură

Între 2000 și 2010, prețurile pentru serviciile de transport rutier, feroviar și aerian de pasageri au crescut considerabil, deși în ritm diferit. Cea mai mare creștere anuală a prețurilor a fost înregistrată în cazul serviciilor de transport rutier de pasageri (adică pentru autobuze și autocare) în medie cu 4,2%, urmată de creșterea din transportul feroviar (4,0%) și aerian (2,8%). Prețurile pentru operarea echipamentelor personale de transport și costurile de achiziție a vehiculelor au crescut în medie cu 3,5%, respectiv 0,6%, între anii 2000 și 2010. Prin urmare, în termeni relativi, prețurile au crescut mai puțin în cazul transportului rutier cu vehicule proprii și în cazul aviației, aceasta din urmă fiind modul de transport cu cea mai rapidă creștere a consumului de energie și a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Prețurile pentru serviciile de transport rutier și feroviar au crescut într-un ritm mai rapid decât cele pentru serviciile de transport aerian

Impactul transporturilor

În perioada 2000 – 2009, emisiile de gaze cu efect de seră (GES) din transporturi, din UE, au crescut într-un ritm mai lent comparativ cu perioada 1990 – 2000. Drept consecință a cererii reduse din domeniul transporturilor, în timpul crizei economice, au existat scăderi considerabile ale emisiilor de GES în transporturi, în 2008 (1,7%) și 2009 (2,8%).

Ritmul creșterii emisiilor de gaze cu efect de seră din transporturi s-a încetinit

Întrucât transportul rutier domină totalul emisiilor GES din transporturi, evoluția emisiilor medii de CO₂ ale autoturismelor noi joacă un rol crucial în reducerea emisiilor globale GES din transporturi. S-au înregistrat unele progrese și a existat o reducere anuală, medie, de 4,2%, între 2007 și 2009, în UE, iar autoturismele noi au emis în medie 145,7 grame de CO₂ pe km, în 2009. Ratele de reducere actuale par suficiente pentru atingerea țintei de 130 de grame de CO₂ pe km stabilit pentru 2015.

S-au înregistrat progrese în ceea ce privește reducerea emisiilor de CO₂ ale autoturismelor noi

Spre deosebire de emisiile de GES creștere, emisiile de poluanți atmosferici nocivi, precum oxizii de azot (NO_x) și pulberi în suspensie au scăzut constant începând cu anul 1990, datorită înăsprii progresive a standardelor de emisii. Nivelurile actuale ale emisiilor de NO_x⁷ și de pulberi în suspensie⁸ sunt cu 30% mai reduse față de 1990. În cifrele din anul 2008, se remarcă clar faptul că acest proces a fost chiar accelerat de scăderea volumelor transporturilor, ca urmare a crizei economice.

Reducerea constantă a poluanților atmosferici s-a intensificat în 2008

Măsurile de reducere a numărului de victime ale accidentelor rutiere din UE au determinat cel puțin înjumătățirea numărului de decese, începând cu anul 1991. Progresul din perioada anilor 2007 – 2009 a fost deosebit de accentuat și acest aspect a fost asociat cu insecuritatea financiară rezultată în urma crizei economice. Totuși, progresul nu este suficient, în ceea ce privește reducerea deceselor cauzate de accidentele rutiere cu 50% între 2001 și 2010.

Numărul de decese cauzate de accidentele rutiere continuă să scadă

Resursele naturale

Începând cu anul 2000, schimbările aduse temei „resurse naturale” indică atât tendințe favorabile, cât și nefavorabile. Pe de o parte, au fost înregistrate evoluții pozitive continue, în ceea ce privește desemnarea zonelor protejate și calitatea apei, iar exploatarea lemnului forestier rămâne o activitate durabilă. Abundența și diversitatea păsărilor comune s-au stabilizat, deși situația este considerabil mai

⁷ Oxizii de azot - monoxidul de azot (NO) și dioxidul de azot (NO₂) - sunt gaze acide, nocive pentru sănătatea umană și pentru mediu.

⁸ Particule fine cu un diametru aerodinamic în medie de cel mult 2,5 μm. Ele sunt asociate cu afecțiunile sistemului circulator la om.

precară decât în 1990 și deceniile anterioare. Pe de altă parte, stocurile marine de pești continuă să fie amenințate, iar terenurile construite continuă să se extindă, în detrimentul terenurilor seminaturale.

Tabelul 10: Evaluarea schimbărilor aduse temei „resurse naturale” (UE-27, începând cu 2000)

Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
 Abundența populațiilor de păsări comune (*)	 Zone protejate (**) : Captarea apei	Biodiversitate Resurse de apă dulce Calitatea apei râurilor (***)
	 Conservarea stocurilor de pește	 Creșterea numărului de terenuri cu construcții (****)

(*) Agregat UE, bazat pe 19 state membre.

(**) UE-25, începând cu 2006.

(***) Agregat bazat pe 19 state europene.

(****) Agregat UE, bazat pe 23 state membre.

Indicatori cheie

Indicele UE pentru toate păsările comune a început să se stabilizeze în anul 2000, după declinurile vertiginoase din deceniile anterioare. Revenirea a fost evidentă, în special în ceea ce privește speciile generaliste și speciile de pădure. Pe de altă parte, populațiile de păsări comune de fermă sunt, încă, în declin.

Populațiile de păsări comune sunt în curs de refacere, dar la niveluri inferioare deceniilor anterioare. Capturile de pește depășesc limitele biologice sigure

Capturile totale de pește din stocuri, care depășesc limitele biologice sigure, au sporit considerabil, atingând 24% în 2009. În prezent, capturile de pește din aproape toate categoriile depășesc cu mult un grad de exploatare durabil.

Biodiversitatea

În 2010, zonele desemnate pentru conservarea naturii, din UE-25, au ajuns la 89% din suprafața considerată necesară pentru a oferi habitate suficiente pentru conservarea biodiversității. Diferențele în ceea ce privește nivelurile de punere în aplicare dintre statele membre mai vechi și statele membre care au aderat cel mai recent la UE sunt în scădere, iar în 2010 valoarea medie pentru cele 27 de state membre era de 98%. Deși punerea în aplicare este aproape finalizată, în ceea ce privește suprafața acoperită, sunt încă necesare progrese în gestionarea zonelor desemnate și conectivitatea dintre situri.

Zonele protejate tind să atingă niveluri suficiente

Resursele de apă dulce

În majoritatea țărilor pentru care sunt disponibile date, captarea apei de suprafață rămâne la un nivel stabil. Ratele de captare a apei subterane se situează, încă, la niveluri ridicate sau care nu sunt durabile în unele țări. Variația mare a ratelor dintre țări se poate datora caracteristicilor geoclimatice, precum și importanței relative a unor sectoare economice specifice, precum turismul și agricultura, în anumite regiuni europene.

Calitatea apei dulci din râuri se îmbunătățește, iar ratele de captare s-au stabilizat

Din 2000 până în 2008, concentrația de materii organice biodegradabile și de alți nutrienți poluanți din râuri a scăzut, pe ansamblul european⁹, indicând o îmbunătățire clară a calității apei dulci. Directiva-cadru privind apa și directiva

⁹ Indicatorul este paneuropean, incluzând state membre și nemembre

privind apele reziduale urbane fac parte din principalele elemente stimulative ale acestei tendințe favorabile.

Ecosistemele marine

Flota de pescuit a UE-15, măsurată ca putere totală a motoarelor navelor, s-a redus treptat, în scopul adaptării capacității de pescuit la stocurile disponibile. Totuși, în același timp, tehnologia și eficiența pescuitului s-au îmbunătățit, astfel încât capacitatea globală de pescuit nu s-a diminuat.

Deși flota de pescuit s-a redus, capacitatea de pescuit nu s-a diminuat

Utilizarea terenurilor

Terenurile construite au continuat să se dezvolte în detrimentul terenurilor agricole și a celor seminaturale, între anii 2000 și 2006. Cea mai ridicată rată de creștere s-a înregistrat în sectorul minier, în cel al depozitelor de deșeuri și în cazul șantierelor de construcții, urmate de rețelele de transport. Fragmentarea ecosistemelor, asociată cu aceste structuri lineare extinse, constituie o presiune majoră asupra biodiversității.

Zonele naturale continuă să fie transformate în zone construite

Între anii 2000 și 2010, tăierile forestiere au crescut ușor, pe fondul unei scăderi considerabile a creșterii anuale. Rezultatul a fost o creștere substanțială a ratei de utilizare a pădurilor (raportul dintre tăiere și creșterea anuală). Cu toate acestea, exploatarea lemnului forestier rămâne o activitate durabilă.

Tăierile forestiere rămân durabile

Parteneriatul global

Imaginea generală prezentată de indicatorii temei „parteneriatul global” este oarecum favorabilă. Majoritatea indicatorilor au arătat o tendință favorabilă începând cu anul 2000, mai ales indicatorii referitori la fluxurile comerțului, la finanțarea dezvoltării durabile și la gestionarea resurselor naturale. Cu toate acestea, UE nu se află pe traiectoria indicatorului cheie, care măsoară procentul din venitul național brut destinat asistenței oficiale pentru dezvoltare alocată țărilor în curs de dezvoltare. De asemenea, un număr mare de indicatori au evoluat într-o direcție nefavorabilă, în perioada 2007–2009, în paralel cu criza economică globală.

Tabelul 11: Evaluarea schimbărilor aduse temei „parteneriatul global” (UE-27, începând cu 2000)

Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
		Globalizarea comerțului
	 Importuri din țările în curs de dezvoltare	 Ponderea importurilor din țările cel mai puțin dezvoltate Subvenții pentru agricultura UE
		Finanțarea pentru dezvoltare durabilă
 Asistența oficială pentru dezvoltare	 Finanțarea pentru țările în curs de dezvoltare (*)	 Ponderea investițiilor străine directe în țările cu venituri mici (**) Ponderea asistenței oficiale pentru dezvoltare pentru țările cu venituri mici (*) Ponderea asistenței necondiționate (*) Asistență pentru infrastructură socială și servicii sociale (*) : Asistență pentru reducerea datoriilor
		Gestionarea globală a resurselor
	: emisii de CO ₂ pe cap de locuitor	 Asistență pentru alimentarea cu apă și salubritate (*)

(*) UE-15.

(**) Membri CAD UE.

Indicator cheie

Proporția din venitul național brut (VNB) cheltuită pentru asistența oficială pentru dezvoltare (AOD) acordată țărilor în curs de dezvoltare a crescut ușor, între anii 2005 și 2010. Prin urmare, UE nu și-a atins ținta intermediară de 0,56%, în 2010. De asemenea, UE nu este pe cale de a tinge ținta alocării a 0,7% din VNB pentru AOD, până în anul 2015.

UE a ratat ținta AOD de 0,56% din VNB în 2010

Globalizarea comerțului

Ponderele importurilor din țările în curs de dezvoltare în importurile UE a crescut, între anii 2000 și 2010. Această tendință s-a întrerupt în 2009, reflectând astfel criza economică globală. Importurile din țările cel mai puțin dezvoltate au evoluat în conformitate cu obiectivul UE de creștere a ponderii acestora, însă rămân scăzute, în ansamblu. Subvențiile UE pentru agricultură, pe care OMC le-a clasificat ca măsuri de denaturare a comerțului, s-au redus cu mai mult de două treimi, în perioada 2000 – 2007.

Importurile din țările în curs de dezvoltare au crescut

Finanțarea pentru dezvoltare durabilă

În ansamblu, UE-15 a alocat fonduri mai mari țărilor în curs de dezvoltare în 2009 față de 2000, reflectând astfel tendința generală din rândul donatorilor. S-au înregistrat progrese moderate în ceea ce privește creșterea ponderii investițiilor străine directe (ISD) și a asistenței pentru dezvoltare în țările cu venituri mici. Cu toate acestea, criza economică globală a determinat o diminuare a fluxurilor între anii 2007 și 2008. În anul 2009, majoritatea indicatorilor nu au mai atins nivelul din 2007. Nivelul asistenței pentru dezvoltare în scopul reducerii datoriilor a fost mai mic în 2009 față de 2010.

Finanțările globale acordate de UE-15 pentru dezvoltare au crescut, însă criza economică a avut un impact negativ

Gestionarea globală a resurselor

Indicatorii gestionării globale a resurselor au prezentat o tendință favorabilă. Decalajul privind nivelul de emisii de CO₂ pe cap de locuitor, dintre UE și țările în curs de dezvoltare a cunoscut o diminuare, însă rămâne considerabil. Diminuarea s-a datorat unei creșteri a emisiilor de CO₂ în țările în curs de dezvoltare și a unei diminuări a acestora în cadrul UE. Asistența pentru alimentarea cu apă și salubritate a crescut considerabil, între anii 2000 și 2009.

Diferența dintre emisiile de CO₂ din UE și țările în curs de dezvoltare se diminuează

Buna guvernare

Tendențele observate în buna guvernare, începând cu anul 2000, au fost variate. S-a înregistrat o tendință favorabilă în privința cazurilor de încălcare a dreptului comunitar, precum și în privința disponibilității și utilizării e-guvernării. În plus, în privința transpunerii dreptului comunitar s-au depășit țintele stabilite. Cu toate acestea, au fost observate tendințe negative privind prezența la vot la alegerile parlamentare naționale, aceasta fiind, în general, în scădere. De asemenea, tendințele raportului dintre taxele de mediu și impozitele pe forța de muncă arată că nu s-a realizat transferul către o pondere mai mare a taxelor de mediu, în cadrul veniturilor fiscale totale.

Tabelul 12: Evaluarea schimbărilor aduse temei „buna guvernare” (UE-27, începând cu 2000)

Nivelul 1:	Nivelul 2:	Nivelul 3:
	Coerența și eficiența politicilor	
	 Cazuri de încălcare a dreptului comunitar (*)	: Încrederea cetățenilor în instituțiile UE Transpunerea dreptului comunitar (*)
	Transparență și participare	
	 Prezența la vot	 Disponibilitatea e-guvernării (*) Utilizarea e-guvernării (**)
	Instrumente economice	
	 Taxele de mediu comparativ cu impozitul pe veniturile din salarii	

(*) Din 2007.

(**) Din 2005.

Coerența și eficacitatea politicilor

În anul 2009, jumătate dintre cetățenii UE și-au exprimat încrederea în Parlamentul European, considerând-l instituția cea mai de încredere dintre principalele instituții europene. Un număr mai mic de cetățeni au afirmat că au încredere în Comisia Europeană și în Consiliul Uniunii Europene.

Între anii 2007 și 2009, numărul de noi cazuri de încălcare a dreptului UE a scăzut substanțial de la 212 la 142, în principal datorită reducerilor din două domenii de politică: piața internă și justiție și afaceri interne. Totuși, s-au înregistrat diferențe considerabile între diverse sectoare de politici.

În 2001, Consiliul European a stabilit o țintă de 98,5% pentru rata transpunerii dreptului UE de către autoritățile naționale. Deși, în 2009, rata globală a fost ușor superioară obiectivului de 98,5%, mai multe sectoare de politici au înregistrat rate de transpunere mai reduse.

Parlamentul European beneficiază de cea mai mare încredere dintre principalele instituții ale UE

Cazurile de încălcare a dreptului UE sunt în scădere, iar transpunerea dreptului UE a depășit nivelul țintă

Deschidere și participare

Prezența la vot la alegerile parlamentare naționale a înregistrat o ușoară scădere pe ansamblu în UE între anii 2000 și 2010. În general, s-a înregistrat o participare mai mare la alegerile naționale decât la alegerile pentru Parlamentul European.

Disponibilitatea e-guvernării pentru serviciile publice de bază a înregistrat o creștere constantă și extinsă în UE începând cu anul 2002, iar utilizarea acesteia de către fiecare cetățean a crescut, de asemenea, între anii 2005 și 2010. Cu toate acestea, există diferențe substanțiale între statele membre.

Prezența la vot în ușoară scădere la alegerile naționale

Disponibilitatea și utilizarea e-guvernării sunt în creștere

Instrumente economice

În UE, între anii 2000 și 2009, s-a remarcat trecerea de la taxele de mediu la taxele pe forța de muncă. Acest aspect indică o incompatibilitate cu obiectivul strategiei de dezvoltare durabilă, de transfer al impozitării de la forța de muncă spre consumul de resurse și energie și/sau poluare.

Raportul dintre taxele de mediu și cele pe forța de muncă a scăzut